

Dr Jarosław Kuśpit i dr Bartosz Józwick – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Wpływ kryzysu na gospodarkę Rosji – koniunktura gospodarcza i wymiana handlowa z zagranicą

Dr Andrzej Szabaciuk – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Czy Federacji Rosyjskiej grozi implozja?

Dr Tomasz Stępniewski – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Krym – wyzwanie dla polityki wschodniej Unii Europejskiej

Organizacja:

Dr Tomasz Stępniewski, dr Andrzej Szabaciuk

TOMASZ STĘPNIEWSKI
Instytut Nauk Politycznych
i Spraw Międzynarodowych KUL

SPRAWOZDANIE Z SEMINARIUM NAUKOWEGO
„WOJNA ROSJI Z UKRAINĄ. WYZWANIA
DLA BEZPIECZEŃSTWA EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”
(Warszawa, 10 marca 2015 r.)

W dniu 10 marca 2015 r. w sali konferencyjnej Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie odbyło się seminarium naukowe pt. „Wojna Rosji z Ukrainą. Wyzwania dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej”. Spotkanie zostało zorganizowane przez Katedrę Studiów Wschodnich Instytutu Nauk Politycznych i Spraw Międzynarodowych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Fundację Konrada Adenauera oraz Fundację Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. W konferencji wzięli aktywny udział pracownicy naukowcy z takich instytucji, jak: Instytut Nauk Politycznych i Spraw Międzynarodowych KUL, Instytut Ekonomii KUL, Uniwersytet Warszawski, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie.

Słowo wprowadzające w tematykę konferencji skierował do zebranych prof. Ryszard Żelichowski – moderator seminarium naukowego. Słowo wstępne wygłosił natomiast

prof. Józef Fiszer, który wskazał na aktualność i ważność tej tematyki dla Polski i Unii Europejskiej. Następnie dr hab. Tomasz Stępniewski złożył krótkie podziękowanie instytucjom organizującym spotkanie.

Seminarium składało się z wystąpień czterech głównych prelegentów oraz dwóch dyskutantów. Pierwszy referat wygłosił dr Bartosz Józwik. Odniósł się on do kwestii transformacji ekonomicznej państw Europy Środkowo-Wschodniej, które wstąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r. Podkreślał główne problemy, trudności i wyzwania, z jakimi muszą się zmierzyć państwa tzw. nowej UE. Jednym z takich wyzwań jest także przyjęcie wspólnej waluty UE – euro. Poprzez ukazanie transformacji, jaka zaszła w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, dr B. Józwik starał się wskazać na główne problemy, z jakimi muszą się zmierzyć państwa Europy Wschodniej, w szczególności Ukraina. Dodatkowo, bezpieczeństwo we współczesnym świecie nie oznacza jedynie bezpieczeństwa militarnego, ale także bezpieczeństwo ekonomiczne. Temu zagadnieniu dr B. Józwik również poświęcił część swojego wystąpienia. Problem ten jest niezwykle aktualny w kontekście trwającej wojny Rosji z Ukrainą oraz tragicznej sytuacji gospodarczej na Ukrainie.

W drugim wystąpieniu prof. Józef Fiszer odniósł się do kwestii rozszerzenia Unii Europejskiej w 2004 r. oraz znaczenia tego procesu dla państw Europy Środkowej. Ponadto starał się analizować perspektywy rozwoju polityki rozszerzenia UE. Kondycja polityki rozszerzenia UE na Wschód nie napawa optymizmem. Wojna Rosji z Ukrainą i aneksja Krymu przez Rosję powodują, że państwa członkowskie niezbyt przychylnie patrzą na Ukrainę. Prof. J. Fiszer wskazywał na szereg problemów wewnętrznych Unii Europejskiej: kryzys ekonomiczny, skutkujący postępującym rozpadem UE, problemami wewnętrznymi państw członkowskich UE (Grexit, Briexit, sytuacja w Grecji pod rządami Syrizeny) oraz trudnościami w realizacji wspólnej polityki zagranicznej UE.

W trzecim wystąpieniu dr Maciej Raś odniósł się do sprawy kluczowej dla polityki wschodniej Unii Europejskiej, czyli jej stosunków z Federacją Rosyjską. Dr M. Raś wskazywał, że w obecnej sytuacji Rosja stanowi zagrożenie egzystencjalne dla państw Europy Wschodniej – w szczególności dla Ukrainy, na terytorium której prowadzi działania wojenne. Bez wsparcia ze strony UE, państwa te nie będą w stanie poradzić sobie z szeregiem wyzwań: militarnych, ekonomicznych, społecznych. Co istotne, Białoruś i Ukraina są państwami ważnymi z punktu widzenia interesów ekonomicznych, ale stanowią również element wspólnego świata – jest to *Russkij mir*. Termin ten jest kluczowy w tzw. doktrynie Putina. Ponadto, dla Rosji kwestie polityczne i strategiczne mają zasadnicze znaczenie, tym samym biorą one górę nad kwestiami ekonomicznymi.

Czwarty referat wygłosił dr hab. Tomasz Stępniewski, który odniósł się do aktualnej tematyki, czyli wojny Rosji z Ukrainą w perspektywie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej. Sytuacja, jaką obserwujemy na Ukrainie, jest po części konsekwencją szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w listopadzie 2013 r. i niepodpisania przez Ukrainę umowy stowarzyszeniowej z UE. Fakt ten spowodował, że rozwój wypadków na Ukrainie potoczył się w kierunku, który aktualnie obserwujemy. Dr hab. T. Stępniewski zastanawiał się nad stosunkami UE–Rosja i miejscem w nich państw Europy Wschodniej. Wskazywał, że konfrontacja geo-

lityczna powoduje, iż Unia Europejska skazana jest na przegraną. Dlatego też w obecnej sytuacji należy zastanowić się, czy warto nadal prowadzić politykę „albo-albo”. Albo integracja z UE, albo z Rosją (unia celna). Z punktu widzenia interesów UE o wiele lepszym rozwiązaniem byłoby skoncentrowanie się na porozumieniach technicznych, sektorowych, niż na forsowaniu planów o znaczeniu politycznym, które to plany antagonizują stosunki z Rosją. Ukraina bez gruntownych reform nie będzie w stanie spełnić wymogów stawianych jej przez Unię Europejską. Dr hab. T. Stępniewski odniósł się również do państw Europy Środkowej (Grupa Wyszehradzka), które, z jednej strony, są najbardziej zaangażowane w pokojowe rozwiązanie sytuacji na Ukrainie, z drugiej – ich zaangażowanie przekłada się na coraz gorsze stosunki z Rosją. Ponadto, prelegent rozważał możliwe konsekwencje tej wojny dla Ukrainy i regionu Europy Środkowo-Wschodniej.

Następnie głos zabrali dyskutanci. Zwrócili oni uwagę na główne problemy poruszane przez poszczególnych prelegentów oraz starali się udzielić odpowiedzi, wskazówek. Owe wskazówki są niezbędne, gdyż wynikiem tego seminarium naukowego ma być monografia, która będzie odnosiła się do problematyki obszaru Europy Środkowo-Wschodniej z punktu widzenia transformacji ekonomicznej, integracji oraz wyzwań bezpieczeństwa. Następnie odbyła się długa dyskusja z udziałem uczestników (słuchaczy), w której poruszano zagadnienia bezpieczeństwa Ukrainy, Europy Środkowej, Unii Europejskiej, a także zastanawiano się nad konsekwencjami zmian, jakie zachodzą na naszych oczach w relacjach Rosji ze światem zewnętrznym. Niewątpliwie, kierunki tych zmian mogą rodzić obawy o kształt stosunków Rosja–Zachód. Miejmy nadzieję, że sytuacja na Ukrainie ustabilizuje się i tym samym przestaną ginąć niewinni ludzie.

PROGRAM SEMINARIUM NAUKOWEGO

„WOJNA ROSJI Z UKRAINĄ. WYZWANIA DLA BEZPIECZEŃSTWA EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”

10 marca 2015 r. (wtorek)

Miejsce: Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk,
ul. Polna 18/20, Warszawa

Otwarcie seminarium:

Prof. Józef Fiszer – Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk
Dr Jens Boysen – Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

Obrady plenarne:

Dr Bartosz Józwik – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Rozwój gospodarczy w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej

Prof. Józef Fiszer – Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk
Unia Europejska z perspektywy 10 lat od rozszerzenia na Wschód i jej przyszłość

Dr Maciej Raś – Uniwersytet Warszawski
Rosja jako wyzwanie dla państw Europy Środkowo-Wschodniej

Dr hab. Tomasz Stępniewski – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Wojna Rosji z Ukrainą. Perspektywa Polski i Europy Środkowej

Dyskutanci:

Dr hab. Paweł Borkowski – Uniwersytet Warszawski

Dr Paweł Olszewski – Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk

Organizacja:

Dr hab. Tomasz Stępniewski